

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2521/03

בפני: כבוד השופט מ' חשין
כבוד השופט א' גרוניס
כבוד השופטת מ' נאור

המערער: רומן סירקיס

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק-דינו של בית-המשפט המחוזי בירושלים
מיום 13.2.03 בב"ש 1996/02 שניתן על-ידי כב' השופט י'
ענבר

תאריך הישיבה: י"ג בתמוז תשס"ג (13.7.03)

בשם המערער: עו"ד עמי קובו

בשם המשיבה: עו"ד נילי גסר
עו"ד עירית קאהן

פסק-דין

השופט מ' חשין:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (מפי כבוד השופט יצחק ענבר). בית המשפט המחוזי הכריז על המערער להיותו בר-הסגרה לפדרציה הרוסית (רוסיה), בהוסיפו כי אין להתנות את ההסגרה בזכותו של המערער - אם יורשע בדין וייגזר עליו עונש מאסר - להיות מוחזר לריצוי עונשו בישראל. טעם הדבר: בעת ביצוע העבירות לא היה המערער תושב ישראל. על הכרזתו כבר-הסגרה, ולחלופין, על אי-התניית ההסגרה - אם יורשע בדינו וייגזר עליו עונש מאסר - בהשבתו לריצוי עונשו בישראל, על שני אלה הערעור שלפנינו.

2. המערער, רומן סירקיס, יהודי, נולד באזרבייג'אן בשנת 1974. בשנת 1989 - בהיותו כבן 15 - העתיקה משפחתו את מקום מושבה לרוסיה, ובה התגורר למעלה משמונה שנים ואף שירת - בשנים 1992 ו-1993 - שירות חובה בצבא הרוסי. ביום 3.3.1997 עזב המערער את רוסיה ועלה ארצה בגפו, בהותירו אחריו את הוריו, את אחיו ואת חברתו מזה שלוש שנים. לדבריו, החלטתו לעלות ארצה נבעה מסיבלו בשל יחס בלתי נאות ליהודים. לטענתו, הוריו ואחיו נשארו, אמנם, ברוסיה אך בדעתם היה לבוא אחריו לישראל. עוד טען המערער כי הוא וחברתו - שאינה יהודיה - תכננו להינשא ולבנות את ביתם בישראל, אלא שנאמר לו כי עליו להגיע לישראל לבדו ולהביא את חברתו לארץ אך בשלב מאוחר יותר.

3. עם עלייתו לישראל זכה המערער באזרחות ישראל מכוח שבות. לאחר ששהה חמישה שבועות במרכז קליטה בטבריה ושיפר את שליטתו בשפה העברית, עבר המערער להתגורר - יחד עם שותף נוסף - בדירה שכורה בבת-ים, והחל עובד במאפייה בחולון. המערער פתח חשבון בנק, נרשם כחבר בקופת חולים, ואף הגיש בקשה לקבלת פטור ממס. ואולם אורח החיים שסיגל לעצמו לא איפשר למערער להתערוך בסביבה מבחינה חברתית: המערער עבד בלילות, ובחוזרו לדירתו נהג לישון ולעסוק בעבודות הבית: לכבס, לבשל ולהתכונן ליום המחרת.

4. ביום 19.9.1997, משחלפו כשישה חודשים מיום שהגיע ארצה, התפטר המערער מעבודתו במאפייה וחזר לרוסיה. לגירסתו, נאמר לו כי כניסתה של חברתו הלא-יהודיה לארץ תותר אך לאחר שהשניים - הוא והיא - יינשאו ברוסיה ויתגוררו שם יחדיו כשנה. או-אז - ורק אז - ישתכנעו רשויות ההגירה בישראל כי אין המדובר בנישואין פיקטיביים. משכך, החליט המערער לחזור לרוסיה; לשאת את חברתו לאשה; להתגורר שם זמן-מה; ולשוב ארצה. ואמנם, המערער לא סגר את חשבונו בבנק ואף הותיר בו סך של 800 ש"ח. ביום 19.8.1997 - חודש לפני שובו לרוסיה - אף הגיש המערער בקשה לקבלת כרטיס חיוב מגנטי.

5. כשלושה חודשים לאחר חזרתו לרוסיה - בחודש דצמבר 1997 - נשא המערער את חברתו לאשה. השניים התגוררו יחדיו, והמערער מצא עבודה ואף רכש רכב. כך התנהלו הדברים עד למעצרו של המערער ביום 15.1.1999 בחשד כי ביצע שתיים משלוש העבירות שבגינן מתבקשת הסגרתו. תשעה ימים לאחר מכן שוחרר המערער ממעצרו מחוסר ראיות. זמן קצר לאחר שיחרורו זומן המערער לעימות עם היוזם של

עבירת השוד, וביום 8.2.1999 זומן המערער שוב למשטרת רוסיה למסירתה של טביעת אצבעות. יומיים לאחר מכן, ביום 10.2.1999, חזר המערער - בגפו - לישראל.

6. ביום 24.6.1999, כארבעה חודשים לאחר ששב לישראל, הגיעה אשתו של המערער ארצה, ולאחר שעברה קורס הנהלת חשבונות החלה עובדת כקופאית. בני-הזוג רכשו דירה באשדוד ואף נטלו משכנתא לצורך כך. בחודש יולי 1999 קיבל המערער רישיון נהיגה ברכב כבד והחל עובד כנהג. בחודש ספטמבר 1999 עלו הוריו ואחיו של המערער לישראל, ובחודש מאי 2000 הצטרפו למשפחה גם אחותו וגיסו. לאחרונה - לאחר שעברה האישה טיפולי הפריה והרתה בהפריה מלאכותית - נולדה ביתם של בני הזוג.

7. בחודש מאי 2000 הגישה רוסיה לישראל בקשה למעצרו של המערער לקראת הסגרתו, בלא שצורפו לבקשה ראיות לכאורה התומכות בה. בקשת הסגרה מלאה, על נספחיה - בגין שלושת מעשי-עבירה שיוחסו למערער - הגיעה לישראל בחודש יוני 2001, אך גם לבקשה זו דרשה ישראל השלמות נוספות. השלמות אלו - אשר בדיעבד הסתבר כי אין צורך בהן - הגיעו ארצה ביום 26.6.2002. בקשת ההסגרה נסמכה לאמנה האירופית בדבר הסגרה (כתבי אמנה מס' 647, כרך 17, 87; האמנה), ונטען בה כי ביום 9.9.1999 החליטו רשויות התביעה ברוסיה להעמיד את המערער לדין בגין אותם שלושה מעשי-עבירה. מעשי עבירה אלה בוצעו על אדמת רוסיה כשנה לאחר חזרתו של המערער מישראל, ועתה נתאר בקצרה כל אחד מהם.

8. מעשה עבירה אחד הוא תיכנון שוד - בצוותא-חדא עם אחרים - של אשה בשם אלנה גונקיין, והוצאתה לפועל של תוכנית זו בביתה המצוי בכפר חרושצ'ובקה הסמוך לעיר ליפטסק שברוסיה. השוד אירע ביום 22.9.1998, ובמהלכו שדדו המערער ושותפיו - תוך שימוש באלימות - שלושה ששהו בבית אותה עת: אלנה, בנה (סלאבה) וחברתו (נטאשה). במהלך השוד, כך נטען, גרר המערער את נטאשה למיסדרון הבית, ובעודה כבולה איים עליה כי עומד הוא לאונסה וכי אם תתנגד יאנסו אותה כל חבריו ואף יירו בה. המערער ניסה להפשיט את נטאשה, ומשלא עלה הדבר בידו, החדיר את איבר מינו לפיה בבצעו בה כך מעשה סדום (והוא מעשה העבירה השני). על חלקו במעשים אלה מבקשים שלטונות רוסיה להעמיד את המערער לדין בעבירות שוד והתעללות מינית - עבירות כהגדרתן בסעיפים 162(3)(ב) ו-132(1) לקודקס הפלילי הרוסי.

9. מעשה העבירה השלישי הוא מעשה גניבה כהגדרתו בסעיף 158(2)(ב)(ג)(ד) לקודקס הפלילי הרוסי. על-פי טענת הרשויות, ביום 11.10.1998 פרץ המערער לביתה של אשה בשם אלנה ויקטורובנה פוליאקובה המצוי בעיר ליפטסק, וגנב פריטים אלה: סינטיסייזר מסוג Yamaha בשווי של 10,000 רובל, מכשיר תאורה לדיסקוטקים בשווי של 3,000 רובל ונרתיק השווה 100 רובל. סך כל הנזק שנגרם לפוליאקובה במעשה זה עומד על 13,100 רובל (כ-830 דולר ארה"ב).

10. ביום 20.10.2002 הורה שר המשפטים, בתוקף סמכותו לפי סעיף 3 לחוק ההסגרה, תשי"ד-1954 (חוק ההסגרה או החוק) להביא את המערער לפני בית המשפט המחוזי בירושלים לקביעה אם בר-הסגרה הוא לרוסיה.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

11. בהליכים שהיו בבית המשפט המחוזי לא חלק המערער על היותן של העבירות שהואשם בהן "עבירות הסגרה" כהוראתו וכמשמעו של מושג זה בחוק ההסגרה ובאמנה, ומשכך, התמקד הדיון, בעיקר, בטענותיו אלו: כי אין ראיות התומכות כראוי בבקשת ההסגרה; כי היענות לבקשת ההסגרה עלולה לפגוע בתקנת הציבור; וכי בעת ביצוע העבירות היה המערער תושב ישראל.

12. בית-המשפט דחה את טענות המערער כולן: נדחתה הטענה כי הרשויות ברוסיה לא המציאו ראיות מספיקות - כנדרש בחוק - לייסוד ההאשמות שבגינן מתבקשת ההסגרה לרוסיה; נדחתה הטענה כי היענות לבקשת ההסגרה לרוסיה עולה כדי פגיעה ב"תקנת הציבור"; ולבסוף: נדחתה הטענה כי בעת ביצוע העבירות היה המערער תושב ישראל וכי מטעם זה יש להתנות את הסגרתו לרוסיה בהתחייבותה של רוסיה להחזירו לריצוי עונשו בישראל, אם יורשע בדינו ועונשו ייגזר למאסר בפועל.

13. משנידחו כל טענותיו כולן, הכריז בית המשפט המחוזי על המערער להיותו בר-הסגרה לרוסיה, בהוסיפו כי ניתן להסגירו אף בלא שתידרש התחייבות מצידה של רוסיה להחזירו לישראל לריצוי עונש מאסר כי יוטל עליו.

על החלטות אלו הערער שלפנינו.

14. חוק ההסגרה קובע בגופו תנאים מוקדמים שבהתמלאם - ואולם אך-ורק בהתמלאם - ניתן להסגיר אדם מישראל למדינה המבקשת את הסגרתו. על מיקצת מאותם תנאים אין חילוקי דעות בין בעלי הדין. כך, למשל, מוסכם כי העבירות המיוחסות למערער "עבירות הסגרה" הן כהוראת סעיף 2 לחוק ההסגרה. על שלוש אלו נחלקו ביניהם בעלי-הדין: אחת, האם הסגרתו של המערער לרוסיה עולה כדי פגיעה בתקנת הציבור כמשמעה בסעיף 2ב(א)(8) לחוק ההסגרה; שתיים, האם יש ראיות התומכות במידה מספקת בעבירת הגניבה המיוחסת למערער; ושלוש, האם לעת ביצוע העבירות היה המערער תושב ישראל לעניין חוק ההסגרה. הבה נדון בשלוש שאלות אלו, אחת לאחת, כסידרן.

פגיעה בתקנת הציבור - האמנם?

15. חוק ההסגרה אוסר על הסגרתו של אדם למדינה מבקשת במקום שהיענות לבקשה עלולה לפגוע בתקנת הציבור של ישראל. ובלשונו של סעיף 2ב(א)(8) לחוק ההסגרה:

סייגים
להסגרה

2ב. (א) לא יוסגר מבוקש למדינה המבקשת
באחד מאלה:

(1) ...

(8) היענות לבקשת ההסגרה עלולה
לפגוע בתקנת הציבור או באינטרס
חיוני של מדינת ישראל.

הסגרתו לרוסיה, כך טוען המערער, עלולה לפגוע בתקנת הציבור של ישראל, ומכאן שאין להיענות לבקשת ההסגרה. טעם הדבר: חל שיהוי כבד בהגשתה של בקשת ההסגרה וביני-לביני נשתנה מצבו של המערער לרעה, ומקצה-אל-קצה. כיצד כך? היה זה ביום 9.9.1999 שהרשויות ברוסיה החליטו על העמדתו לדין ואילו בקשת ההסגרה לא הוגשה אלא ביום 16.6.2002, דהיינו, בעבור כשלוש שנים (חסר חודשים אחדים). בתקופת הביניים של בין-לבין נשתקעו המערער ואישתו בישראל ואף רכשו דירה תוך נטילת משכנתא; אישתו טופלה בטיפולי הפריה קשים ולאחרונה נולדה לבני-הזוג בת; ובעקבות בואו ארצה עלו לישראל בני משפחה נוספים. טוען המערער כי השיהוי הכבד

ושינוי מצבו לרעה יש בהם כדי לחסום את הסגרתו לרוסיה באשר הסגרה בנסיבות שכאלו יש בה כדי לפגוע בתקנת הציבור של ישראל. לעניינו של סייג זה שלהסגרה נוסף ונזכור כי בחינתו תיעשה לעת הדיון בבקשה להכריז על פלוני להיותו בר-הסגרה. ראו: בג"ץ 852/86 אלוני נ' שר המשפטים, פ"ד מא(2) 1, 33 (פרשת נקש). בית-המשפט המחוזי קבע כי אין הדעת נוחה מן השיהוי החמור שחל בהגשת הבקשה, וחרף זאת דחה את הטענה בהצביעו על מהות העבירות החמורות המיוחסות למערער ועל הסבל הרב שנגרם לקורבנותיו. לסיכום, כך סבר בית-המשפט המחוזי, הסגרתו של המערער לרוסיה אינה נוגדת את תקנת הציבור בישראל. על הכרעת דין זו משיג המערער לפנינו, והשאלה הנשאלת היא אם ואם לאו עלולה הסגרתו של המערער לרוסיה לפגוע בתקנת הציבור בישראל.

16. דעתנו היא כדעת בית-המשפט המחוזי כי סייג זה שלהסגרה לא יעמוד לו למערער. "תקנת הציבור" שבהוראת סעיף 2ב(א)(8) לחוק ההסגרה תקנת ציבור "חיצונית" היא (ordre public exeterne) - להבדילה מתקנת ציבור "פנימית" (ordre public interne) - ועניינה של זו בעקרונות-יסוד, בהשקפות-עומק ובאינטרסים נעלים של החברה והמדינה, עקרונות, השקפות ואינטרסים שהם כה עקרוניים וכה בסיסיים עד שראויים הם כי נדחה מפניהם מעשה של הסגרה. וכפי שנאמר בע"א 1137/93 אשכר נ' היימס, פ"ד מח(3) 641, 652 "מדברים אנו בערכי יסוד של מדינה ושל חברה, במוסר, בצדק ובהגינות...". ראו עוד, שם, 651-653. וכך אמרנו על ענייננו בפרשת יגודייב (ע"פ 7569/00 יגודייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 529, 585):

קרוב להניח כי פְּדָרוּ בתקנת הציבור - לא-כל-שכן ש"תקנת הציבור" באה בסמוך ל"אינטרס חיוני של מדינת ישראל" - מכוון החוק לתקנת הציבור ה"חיצונית", קרא, לאוסף "ערכי יסוד של מדינה ושל חברה", לאותם ערכים המבטאים את "רגש הצדק והמוסר של ציבור ישראל": ע"א 1137/93 אשכר נ' היימס, פ"ד מח(3) 641, 651-652; בג"ץ 143/62 פונק שלזינגר נ' שר הפנים, פ"ד יז(1) 225, 256. כדבר הלמד מעניינו נוסף, כי בית-משפט לא יידרש לתקנת ציבור זו כעניין שבשיגרה, והשימוש בה כמחסום לא ייעשה אלא במשורה (פרשת אשכר, 653). ראו עוד: סעיף 3(3) לחוק אכיפת פסקי חוץ, תשי"ח-1958; סעיף 143 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965.

17. הנה-כי-כן, תקנת הציבור היא עקרון-על, שיקול-גג לעניין הסגרתו או אי-הסגרתו של פלוני מישראל לידיה של מדינה מבקשת. הנחת היסוד היא כי מכל בחינה

אחרת ראוי להסגיר את פלוני למדינה המבקשת את הסגרתו. בא סייג זה של תקנת הציבור ומודיענו כי חרף זאת, ומשיתגלה כי מעשה ההסגרה יפגע בהשקפה מהשקפותיה העקרוניות של המדינה, בעיקר מעיקרי המוסר, בצדק, בהגינות או בערך מערכיה של ישראל, לא ייתן בית המשפט ידו להסגרה. ראו עוד: פרופ' מ' שאוה, "הכרה ישירה של פסק-זר בישראל והכללים החלים עליה", קריית המשפט ב (תשס"ב-2002) 35, 49-51, והאסמכתאות המובאות שם.

18. השאלה שלענייננו אינה אלא אם הסגרתו של פלוני, אשר שינה מצבו לרעה בשל שיהוי שנשתהו רשויות התביעה במדינה המבקשת את הסגרתו, פוקדת עצמה עם תקנת הציבור החיצונית של ישראל. על כך נ'אמר, שניתן להניח כי בנסיבות שבהן תהא הסגרתו של פלוני - אך בשל השיהוי שהיה כרוך בהגשתה של בקשת ההסגרה - בגדר מעשה בלתי צודק בעליל, או, במקום שבו תעלה הסגרתו לכדי מעשה התעמרות קשה, לא ייעתר בית המשפט לבקשת המדינה ולא יכריז על פלוני להיותו בר-הסגרה. אלא שבדברנו על תוצאה בלתי צודקת בעליל או על התעמרות קשה, אין אנו מכוונים לכך שהמבוקש עלול לשאת בסבל של הליכי שפיטה ומאסר. סיבלם של נאשם, של עציר ושל אסיר בא בגידרן של התוצאות הטבעיות והרגילות הנילוות להליך של הסגרה, ואין הוא נוגד - באשר הוא - ערכי יסוד של המדינה והחברה בישראל, אותם ערכים שלשמירה עליהם נועדה הדוקטרינה של תקנת הציבור. ראו והשוו: פרשת יגודייב, 585-586; פרשת נקש, 46-47. הנה-כי-כן, הסגרתו של פלוני למדינה המבקשת את הסגרתו - מדינה אשר השתתה באורח ניכר ובלתי סביר בהגשת הבקשה להסגרה - עלולה לפגוע בתקנת הציבור בישראל, אם בשל השיהוי נוצרו נסיבות יוצאות דופן כדי כך שהסגרתו של פלוני באותן נסיבות תהא שקולה כנגד פגיעה מהותית ברגשי הצדק והמוסר של הציבור בישראל.

19. ולענייננו-שלנו: האם בעניינינו של המערער נשתהו רשויות התביעה ברוסיה באורח בלתי סביר, והאם נוצרו - בגינו של שיהוי זה - נסיבות כה חריגות וכה יוצאות דופן, עד שהסגרתו לרוסיה יהא בה משום פגיעה בערכי היסוד של החברה בישראל?

20. תשובתנו לשאלה היא בשלילה. ראשית לכל, ספק אם אמנם חל שיהוי - מכל מקום: שיהוי קשה ובן-פועל משפטי לענייננו - בהגשתה של בקשת ההסגרה. כפי שעולה מתשובת המדינה, חרף העובדה שהחלטה להעמיד את המערער לדין נתקבלה ברוסיה עוד בחודש ספטמבר 1999 - מועד בו שהה המערער בישראל - האפשרות לבקש את הסגרתו לא עמדה לפני רשויות התביעה ברוסיה עובר לחודש מארס 2000, שכן אך במועד זה צירפה עצמה רוסיה לאמנה האירופית בדבר הסגרה. ואמנם, מיד

בסמוך לאחר הצטרפותה לאמנה - בחודש מאי 2000 - פנתה רוסיה לישראל בבקשה למעצרו של המערער לקראת הסגרתו לרוסיה. אלא שבקשה זו הוגשה בהתאם למתכונת שעל-פיה מוגשות בקשות הסגרה בין מדינות אירופה - כהוראת האמנה - דהיינו, בלא שצורפו אליה ראיות לכאורה לביצוע העבירות שבגינן נתבקשה ההסגרה. בחודש יוני 2001 הגיעה לישראל בקשה מלאה - על כל נספחיה - להסגרתו של המערער, ולאחר שנתבקשו השלמות ראייה - אשר לבסוף נמצאו בלתי נחוצות - ונתקבל מלוא המידע מידי הרשויות ברוסיה, נשקלה הבקשה במחלקה לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה והוחלט על נקיטתם של הליכי הסגרה. משהוחלט כך, נעצר המערער ביום 17.11.02.

בנסיבות אלו ספק אם ניתן לומר כי רשויות התביעה ברוסיה נשתהו - לא-כל-שכן שנשתהו שיהוי ניכר ובן-פועל משפטי - בהגשתה של הבקשה להסגרתו של המערער.

21. שנית, הסבל שהמערער ישא בו כתוצאה מהסגרתו לרוסיה אינו חורג מן התוצאות המקובלות של הליך הסגרה. גם אם היסכמנו כי רשויות התביעה ברוסיה נשתהו בהגשתה של בקשת ההסגרה, וכי בתקופה זו שינו המערער ומשפחתו את מצבם - בנסיבות כפי שתיארנו למעלה - גם אז לא נמצא לי כי הסגרתו של המערער - בשים לב לחומרתן של העבירות המיוחסות לו ולסבל שסבלו קורבנותיו - עלולה לפגוע בתקנת הציבור בישראל. אמת, המערער ואישתו - יחד עם ביתם הקטנה - חיים כיום בישראל, ואף בני משפחה נוספים הגיעו ארצה בעקבות המערער. עם זאת, הסבל שיסבול המערער כתוצאה מהסגרתו אינו חורג מגדרן של התוצאות הטבעיות והרגילות הכרוכות בהליך של הסגרה. הסגרתו של המערער אין היא "מעשה בלתי צודק בעליל" ואף אין היא עולה כדי "מעשה של התעמרות קשה".

דעתנו היא אפוא כי הסגרתו של המערער לרוסיה אינה עלולה לפגוע בתקנת הציבור בישראל.

קיומן של ראיות לכאורה

22. מבוקש לא יוכרז בר-הסגרה אלא אם הוכח כי נתחייב במדינה המבקשת על עבירת הסגרה, או, "כי יש ראיות שהיו מספיקות כדי להעמידו לדין על עבירה כזאת בישראל..." (סעיף 9(א) לחוק ההסגרה). רשויות התביעה ברוסיה העבירו לידי

פרקליטות המדינה תיק חקירה מפורט הקושר את המערער, לכאורה, למעשי השוד וההתעללות-המינית ולמעשה הגניבה. בית המשפט המחוזי מצא כי חומר הראיות מקיים את הנדרש בדין, ועל-כך משיג המערער לפנינו.

23. לבחינת השגותיו של המערער נציין, כי מטרת הדיון בהליך שלפנינו אינה להכריע בשאלת חפותו או אשמתו של המערער, קרא, לפסוק בשאלה אם חומר הראיות יש בו כדי להרשיע את המערער בעבירות המיוחסות לו, אם לאו. תפקידו של בית המשפט הוא לבדוק אם חומר הראיות מצביע על כי יש מקום לנהל משפט אשר בו תוכרע אשמתו או חפותו של המערער; אם יש בחומר הראיות אחיזה לאישום המיוחס למערער; אם החומר המצוי בידי התביעה הכללית מצדיק בירור אישומו של המערער בבית-משפט מוסמך. ראו: ע"פ 131/69 קמיראר נ' מדינת ישראל, פ"ד כב(2) 85, 99; ע"פ 308/75 פסחוביץ נ' מדינת ישראל, פ"ד לא(2) 449, 460; ע"פ 318/79 אנגל נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(3) 98, 105; ע"פ 4388/00 וייץ נ' היועץ המשפטי לממשלה (טרם פורסם).

אכן, עוצמתן של הראיות הנדרשות להכרזתו של מבוקש להיותו בר-הסגרה אינה כעוצמת הראיות הנדרשת להרשעה בדין. כך, למשל, סתירות בעדויות וביתר הראיות אינן צריכות בירור; אין מקום להעריך את חומר הראיות אם מהימן הוא אם לאו; ואף אין מקום לשקילתן של הראיות, ובלבד שאין הן חסרות ערך על פניהן. ראו: ע"פ 2998/91 מנינג נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מז(1) 573, 579; פרשת יגודייב, 541-542.

על רקע דברים אלה הבה נבחן את טענותיו של המערער, ונפתח בפרשת השוד ועבירת המין.

24. בכתב הערעור המקורי לא חלק המערער על קיומה של תשתית ראיות ראויה להסגרתו בגין עבירות השוד והמין המיוחסות לו. והנה, עובר לדיון על-פה ביקש המערער לתקן את נימוקי הערעור בטענה כי למד לדעת מפי השמועה שאפשר תחזור בה המתלוננת על עבירות השוד וההתעללות-המינית מהודעתה במשטרה. לפיכך ביקש כי יותן לו - נוכח המידע החדש - לערער אף על החלטת בית המשפט המחוזי באשר לקיומן של ראיות לכאורה להוכחתן של עבירות אלו. בקשתו הייתה כי תיגבה מן המתלוננת הודעה נוספת ובה תובהר גירסתה הנוכחית בקשר לאירועים הנוגעים לאישום השוד ועבירת המין.

25. דין הבקשה להידחות. אמירתו וטענתו של המערער כי אפשר תחזור בה המתלוננת מהודעתה - אין די בהן. המערער לא ייסד את טענתו על ראיות מוצקות ועל נתונים בדוקים אלא על עדות שמיעה בלבד. וביתר פירוט: באת-כוח המדינה, עו"ד נילי גסר, כתבה לבא-כוח המערער בלשון זו: "ברצוני להודיעך כי ביום 4.6.03 נפגשנו עם הקונסול הרוסי בישראל, מר אלכסנדר שובוב, לגבי העניין שבנדון. נמסר לנו על ידי מר שובוב כי נמסר לו על ידי המתלוננת בתיק השוד ומעשה הסדום כי ייתכן שאותה מתלוננת תחזור בה מהודעתה במשטרה. עם זאת נמסר על ידי התובע הרוסי כי בכוונתו להמשיך את ההליכים בתיק ברוסיה נגד רומן סירקיס גם אם המתלוננת תחזור בה מהודעתה, מכיוון שהדבר אפשרי על פי הדין הרוסי." משידענו כי המדובר אינו אלא בעדות שמיעה-שבשמיעה, ממילא אין בטענתו של המערער כדי להעלות או להוריד. יתר-על-כן, המערער אינו טוען כי המתלוננת חזרה בה - או כי עומדת היא לחזור בה - מהודעתה. הטענה אינה אלא כי "ייתכן שאותה מתלוננת תחזור בה מהודעתה" (ההדגשה אינה במקור - מ' ח'). טענה מעין זו, כשהיא לעצמה, אין בה ולא כלום. באת-כוח המדינה הודיעתנו מפורשות כי ביררה את העניין עם רשויות התביעה ברוסיה, והללו הודיעו כי לא חל כל שינוי בעמדתם וכי בכוונתם להעמיד את המערער לדין בגין עבירות אלו. גם אם תחזור בה המתלוננת מהודעתה במשטרה, כך נמסר לבאת-כוח המדינה, תמשיך התביעה בניהולם של ההליכים הפליליים כנגד המערער. רוסיה עומדת אפוא על הסגרתו של המערער בגין עבירות השוד והמין.

26. נוכח כל אלה - ועל רקע דברים שאמרנו לעיל לעניין אופיו של ההליך שלפנינו - דעתנו היא כי אין בטענות המערער כל ממש. חומר הראיות שסיפקו הרשויות ברוסיה לישראל מניח תשתית ראויה כנדרש בחוק ההסגרה. נוסף כי טענותיו של המערער באשר למהימנות הראיות שבידי התביעה, ככל שיש בהן ממש, עיתן תהא במהלך המשפט ברוסיה ולא בהליך מוקדם זה של בקשת הסגרה.

27. אשר לעבירת הגניבה: הבקשה להסגרתו של המערער בגין עבירת הגניבה המיוחסת לו, סומכת עצמה על הודעת המתלוננת, על דו"חות השוטרים אשר ביקרו בזירת האירוע ועל חוות דעת מומחית המעבדה לזיהוי פלילי במשטרת ליפטסק אשר בדקה את טביעות האצבע שנמצאו בזירת האירוע. מחוות הדעת עולה, כי טביעות האצבע שנמצאו על אדן ועל שימשת החלון בדירתה של המתלוננת תואמות את טביעות אצבעותיו של המערער.

לטענת המערער, אין בחוות דעת זו כדי לתמוך כנדרש בבקשה להסגרתו. טעם הדבר: שומה היה על רשויות התביעה ברוסיה לצרף לבקשת ההסגרה - נוסף לחוות-

דעת-המומחית - את מעתקי טביעות האצבע שנמצאו בזירת האירוע, ולמיצער, צילומים של אותם מעתקים. משלא נעשה כן, כך טוען המערער, ממילא לא הניחו הרשויות ברוסיה תשתית ראיות מספקת להסגרתו. לטענתו, חוות-דעת המומחית, לעצמה, אין די בה כדי למלא אחר הדרישה הקבועה בחוק. ובלשונו: "חוות הדעת עצמה, ללא צילום, אינה בגדר ראיה כלל ועיקר"; אין היא "בגדר ראיה עצמאית"; והיא "אינה בגדר ראיה מספקת להעמדת אדם לדין בישראל, כמצוות סעיף 9(א) לחוק".

28. בחינת הטענה מעלה כי אין בה ממש. ראשית, המערער לא העלה בבית-משפט קמא כל טענה שהיא לגבי היעדרם של מעתקי טביעות האצבע או צילומים של אותם מעתקים, והטענה שלפנינו מועלית לראשונה לפני בית משפט זה. לו אך העלה המערער טענתו זו לפני בית-המשפט המחוזי הייתה המדינה ממציאה - כפי שנראה עוד להלן - את צילומי המעתקים הנדרשים ובכך היה נסתם הגולל על הטענה. אלא שהמערער לא עשה כן, וממילא ויתר על טענה שיכול היה להעלות ולא העלה.

יתר-על-כן: משהועלתה הטענה לפנינו - ולפישוט ההליכים - פנתה המדינה לרשויות התביעה ברוסיה בבקשה כי תשלחנה לישראל את צילומי המעתקים שנלקחו מזירת הגניבה. הרשויות ברוסיה נעתרו לבקשה, ובדיון לפנינו ביקשה המדינה להגיש לבית המשפט אותם צילומים. אלא שהמערער התנגד לבקשת המדינה. לטענתו, נטל הוטל על המדינה להגיש צילומים אלה בהזדמנות הראשונה, ומה שלא נעשה בזמנו לא ייעשה עתה. נוכח התנגדותו של המערער לא עמדה המדינה על בקשתה להגשתם של הצילומים, בסוברה כי בנסיבות העניין אין באי-הגשתם כדי לגרוע מקיומה של תשתית ראיות מספקת להסגרתו של המערער בגין עבירת הגניבה.

29. שנית, מטרת הדיון שלפנינו - כפי שראינו לעיל - אינה אלא להכריע בשאלה אם יש בחומר הראיות יסוד לאישום המיוחס למערער, ואם חומר הראיות המצוי בידי התביעה מצדיק העמדתו לדין בבית משפט מוסמך. בהשקיפנו כך על חומר הראיות, אין ספק כי המקרה שלפנינו עומד במיבחן הראיות לכאורה. חוות דעתה של מומחית המעבדה לזיהוי פלילי - הקובעת כי טביעות האצבע שנמצאו בזירת האירוע תואמות את טביעות אצבעותיו של המערער - די בה להעמדתו לדין של המערער. יש בה בחוות-הדעת אחיזה לאישומו של המערער, ומצדיקה היא בירור אישומו בבית-משפט מוסמך. חרף העובדה שרשויות התביעה ברוסיה לא צירפו לבקשת ההסגרה - לצד חוות דעת המומחית - מעתקים מקוריים של טביעות האצבע, או, צילומיהם של אלה, לא ניתן לומר על ראיות התביעה, כטענת המערער, כי חסרות ערך הן על פניהן; נהפוך הוא.

הלכה היא, שאין זה תנאי להכרזתו של מבוקש להיותו בר-הסגרה, כי מדינה תציג את כל המסמכים שנאספו על-ידה לקראת משפטו של מבוקש. מדינה המבקשת הסגרה נדרשת להציג אותם מסמכים אשר ישקפו נאמנה את תמונת תשתית הראיות הקיימת כנגד המבוקש, וזאת ללא מניפולציות אסורות שיש בהן כדי לעוות אותה תשתית. בהצגתה של חוות-דעת מומחית המחלקה לזיהוי פלילי - אף ללא צירופם של מעתקי טביעות האצבע או צילומם - עמדה רוסיה בדרישה זו. ראו והשוו: ע"פ 7840/01 אקווה נ' היועץ המשפטי לממשלה (טרם פורסם), בפסקה 7 לחוות דעתה של השופטת דורנר.

30. ידענו אפוא כי חומר הראיות שסיפקו שלטונות רוסיה לישראל מניח תשתית ראיות מספקת כנדרש בחוק ההסגרה, ודינה של טענת המערער בעניין זה - להידחות.

תושבות המערער בישראל

31. מי שהיו גם אזרחי ישראל גם תושבי ישראל בעת שעברו עבירה במדינה חוצה-לישראל, קנו לעצמם זכות-יתר בהליכי הסגרה, ומעמדם נעלה ממעמדם של מי שלא נתקיימו בהם - במועד ביצוע העבירה - שני סימנים אלה. וכהוראת סעיף 1א שלחוק ההסגרה:

1א. (א) אדם שעבר עבירת הסגרה לפי חוק זה ובעת עשיית העבירה הוא אזרח ישראלי ותושב ישראל, לא יוסגר אלא אם כן התקיימו שני אלה:

סייג
להסגרת
אזרח

(1) בקשת ההסגרה היא כדי להעמידו לדין במדינה המבקשת;

(2) המדינה המבקשת את הסגרתו התחייבה מראש להעבירו בחזרה למדינת ישראל לשם נשיאת עונשו בה, אם הוא יורשע בדין ויוטל עליו עונש מאסר.

(ב)

הנה-כי-כן, אדם שעל-פי הוראות החוק האחרות דינו הוא כי יוסגר למדינה אחרת, הוראה זו שבסעיף 1א לחוק משמשת סייג להסגרתו. אין מניעה, אמנם, להסגרתו של אזרח ישראל שהיה גם תושב ישראל בעת עשיית העבירה, ואולם כך ייעשה רק בהתמלא שני תנאים אלה: אחד, אם בקשת ההסגרה היא כדי להעמידו לדין במדינה המבקשת (סעיף 1א(א)(1) לחוק), ושניים, המדינה המבקשת התחייבה מראש להעבירו חזרה לישראל לנשיאת עונשו, אם יורשע בדין ועונשו ייגזר למאסר (סעיף 1א(א)(2) לחוק). מעמדו של מי שהוא אזרח ישראל ותושב ישראל בעת עשיית העבירה נעלה הוא אפוא על מעמד של מי שאינם אזרחי ישראל ותושבי ישראל; שמי שלא היה אזרח ישראל ותושב ישראל בעת עשיית העבירה, יישא את עונשו כמקובל במדינה המבקשת את הסגרתו, ואילו מי שהיה אזרח ישראל ותושב ישראל בעת עשיית העבירה, לא יוסגר אלא אם יובטח מראש כי ירצה דווקא בישראל עונש מאסר כי יוטל עליו.

32. על גילגוליה של זכות-היתר שהעניק המחוקק למי שהוא אזרח ישראל ותושב ישראל, ועל התמורות שעברה, עמדנו לא פעם, ולא נחזור על הדברים. ראו: פרשת יגודייב, 542 ואילך, ע"פ 1947/03 אורן נ' מדינת ישראל (טרם פורסם). לענייננו שלנו נאמר אך זאת, שכיום - וכהוראת סעיף 1א לחוק - מוענקת זכות-יתר זו אך למי שהיו אזרחי ישראל ותושבי ישראל בעת עשיית העבירה.

33. אין חולקים על היותו של המערער אזרח ישראל בעת ביצוע העבירות. והשאלה הנשאלת אינה אלא אם היה אותה עת גם "תושב ישראל" כהוראתו וכמשמעו של מושג זה בסעיף 1א(א) רישה לחוק ההסגרה. שאם היה - יזכה בזכות-היתר השמורה למי שהיו אזרחים ותושבים של ישראל, ואם לאו - לאו. עד שניפנה לעניינו המיוחד של המערער, הבה נעמוד תחילה על תכליתה של אותה זכות-יתר שהעניק המחוקק ל"תושב ישראל", וכמסקנה נדרשת מתכלית זו נחליק אל פירושו ותחום התפרשותו של המושג "תושב ישראל".

34. על תכליתו של סייג התושבות עמדנו בדנ"פ 8612/00 ברגר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נה(5) 439, 458 (ראו עוד: פרשת אורן, שם), וכך אמרנו שם:

תכלית החוק היא למנוע מעבריין סבל יתר שהוא עלול לשאת בו בהידרשו לרצות עונש מאסר הרחק ממשפחתו, מקרוביו ומידידיו, בקרב אנשים שאורחותיהם אינה אורחותיו, שמנהגיהם אינם מנהגיו, שדרכם אינה דרכו, ששפתם אינה שפתו, שמאכליהם אינם מאכליו. כליאתו של אדם בכלא, בידודו של אסיר מן העולם, הטלתו אל סביבה שלא הכיר ולא ידע, עונש קשה הוא לעצמו

ומביא הוא סבל רב על האדם. לא יהא זה לא נכון ולא ראוי אם נוסיף סבל על סבל, בהטילנו על אסיר לשאת עונש מאסר תוך התמודדות יומיומית, שעה-שעה, התמודדות שאין לה סוף, עם סביבה ועם אנשים שאינם בני-מינו, אנשים זרים לו באורחותיהם, במינהגותיהם ובשפתם. כך יהפוך סבל המאסר לסבל בלתי-נסבל, וההתמודדות עם הבלתי-נודע להתמודדות קשה-מנשוא.

על רקע תכליתה של הוראת סעיף 1א לחוק ההסגרה - ובתיתנו דעתנו לכך שהמדובר בחריג לעקרון ההסגרה - יתבאר פירושו של המושג "תושב ישראל". וכפי שנאמר בדנ"פ ברגר, 461 :

...המושג "תושב ישראל" על רקע תכליתה של הוראת סעיף 1א לחוק ההסגרה, משמיענו אדם שזיקות התושב שלו לישראל הן כה-עמוקות, כה-ממשיות, כה רחבות-פרישה, כה-אמיתיות, כה-טבעיות, עד שכליאתו במדינה אחרת - מדינה לא-לו - תגרום לו סבל רב מן הרגיל, סבל אשר יוסיף עצמו על עצם הסבל שבמאסר. זיקתו של אותו אדם לישראל חייבת שתהא זיקה כה-עמוקה, עד שנוכל לומר ללא היסוס כי ישראל היא מרכז חייו, כי גורלו קשור בגורלה, כי רוב זיקותיו לאשר סביבו הוא לחיים בישראל.

35. מתכליתה העקרונית של זכות-היתר שהעניק המחוקק לתושב ישראל נגזרים שני מיבחני-מישנה - מיבחן אובייקטיבי ומיבחן סובייקטיבי - והם מיבחנים הבונים בהתמזגם אותה קונצפציה הקרויה "תושב ישראל" בענייננו. וכדברי בית המשפט בדנ"פ ברגר, 461-462 :

כיצד נלמד על זיקת-תושב של אדם למדינה? אף אתה אמור: כוונה ומעשה - מיבחן סובייקטיבי ומיבחן אובייקטיבי - יתברו יחדיו ויצרו מעמד של תושב. תנאי התושב ייווצר - על דרך של היקש למוסד ההחזקה - animo et corpore, ברוח ובגוף, בכוונה להשתקעות (animus manendi) ובמעשה השתקעות הנלווה לכוונה.

.....

יש לתת בו בטוען להיותו תושב סימני-תושב עוד ועוד, עד להיווצרותה של מסה קריטית העושה אדם לתושב: מקום מגורים, מקום מגורי המשפחה, חיי הקהילה של

הטוען-לתושבות, המקום בו מופקת הכנסתו, מינהגיו ואורחותיו, מקום עיקר נכסיו, שפתו, בית-הספר של ילדיו וכו'.

.....

מגורים גרידא במקום פלוני, אין בהם כדי לעשות אדם לתושב אלא אם נלווים אליהם כוונה להוסיף ולגור במקום דרך קבע או ללא הגבלת זמן (animus manendi). הכוונה צריכה להיות כוונתו של אדם לקשור גורלו עם המקום.

"תושב ישראל" הוא אפוא מי שעמד בשני מיבחנים אלה גם-יחד. קרא: מי שנתקיימו בו סימנים גלויים לעין הקושרים אותו לישראל (מבחן אובייקטיבי) ובה-בעת נמצאה בו כוונה לקשור את גורלו עם ישראל, להמשיך ולחיות בה דרך קבע או ללא הגבלת זמן ולהופכה למרכז חייו (מבחן סובייקטיבי).

36. אשר ליחס שבין שני המבחנים, האובייקטיבי והסובייקטיבי, על כך נאמר בפרשת יגודייב, 582:

המיבחן האובייקטיבי והמיבחן הסובייקטיבי אינם זרים זה-לזה ואינם הרמטיים זה לזה. אכן, מבקשים הם, כל אחד מהם, לבחון מערכת עובדות נתונה מזוויות ראות שונות, אך בצד מרחבי-מחיה שכל אחד משני מיבחנים אלה פינה לעצמו, באים הם לא אחת - שמא נאמר: על הרוב - זה-בתוך-זה, עד שלא נדע אם באובייקטיבי או אם בסובייקטיבי ענייננו. בדמותנו תושבות לחי, נוכל להוסיף ולומר כי האובייקטיבי הוא הגוף; הסובייקטיבי היא הרוח; ובבוא הרוח בגוף יחיה הגוף וחי החי. פלוני העוקר ממדינה למדינה ואישתו וילדיו עימו, נתקיים בו, בה-בעת, גם סימן אובייקטיבי גם סימן סובייקטיבי לתושבות במדינה החדשה, שהרי בִּיתו היא - אישתו; כך היה וכך הוא בימינו.

הנה-כי-כן, שני מיבחני-משפט הם העושים אדם ל"תושב ישראל" - מיבחן אובייקטיבי ומיבחן סובייקטיבי - ופלוני שיעמוד בשני המיבחנים גם-יחד, שם "תושב ישראל" ייקרא עליו. לכל מיבחן מן השניים דל"ת אמות משלו, אך לעיתים - וביתר דיוק: לעיתים תכופות - חורג הוא המיבחן האחד מדל"ת אמותיו ובא הוא בגדריו של חברו. וכך, כוונה ומעשה משמשים בערבוביה: כוונתו של אדם נלמדת ממעשיו

וממחדליו, ומעשיו של אדם נצבעים בציבעה של כוונתו. ראו עוד: פרשת אורן, בפסקה 22 לפסק הדין.

37. עד כאן - עיקרי ההלכות לעניין פירושו ותחום התפרשותו של המושג "תושב ישראל" שבהוראת סעיף 1א(א) רישה לחוק ההסגרה, ומכאן נעבור לעניינו של המערער.

38. כפי שראינו בראש דברינו, טען המערער בבית המשפט המחוזי כי היה תושב ישראל בעת ביצוע העבירות, ומשכך, יש להתנות את הסגרתו לרוסיה - כהוראת סעיף 1א(א)(2) לחוק ההסגרה - בהתחייבותה של רוסיה כי תחזיר אותו לריצוי עונשו בישראל, אם יורשע בדינו וייגזר עליו עונש מאסר. בית המשפט המחוזי דחה טענתו זו של המערער, ועל-כך משיג הוא לפנינו.

39. עד לשנת 1997, שנת עלייתו ארצה, היה המערער תושב רוסיה, ועל-כך מסכימים הכל. אין חילוקי-דעות גם על כך ששעה שהגיע המערער לראשונה לישראל - בחודש מארס 1997 - היה בכוונתו להשתקע בארץ. אלא שהמערער התגורר בארץ כשישה חודשים בלבד. בתקופת חודשים קצרה זו שהה המערער במרכז קליטה ולמד עברית; עבר להתגורר בדירה שכורה יחד עם שותף נוסף; פתח חשבון בנק; נרשם כחבר בקופת חולים, ואף מצא עבודה. אלא שנתונים אלה בלבד לא היה בהם - כשהם לעצמם - כדי לבסס את מעמדו של המערער כ"תושב ישראל". כל מעשים אלה שעשה המערער לא היו אלא מעשים שכל אדם - גם מי שאינו מבקש לקנות מעמד של תושב - יעשה כדי לחיות, ולו באורח זמני, בנוחות ובנחת, ולא היה בכוחם כדי לנתק זיקת תושבות ממקום אחר. ראו והשוו: ע"פ 2600/00 ברגר נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נד(5) 72, 77; דנ"פ ברגר, 465-466. נזכור עוד כי המערער חי בארץ בגפו, כי משפחתו נותרה ברוסיה, וכי אורח החיים שסיגל לעצמו לא הביא אותו להתערות בארץ מבחינה חברתית.

40. כוונתו של המערער להשתקע בישראל - ומניחים אנו כי הייתה לו למערער כוונה להשתקע בארץ - לא הבשילה בנסיבות העניין כדי רכישתה של תושבות בישראל. המערער שהה בישראל תקופת חודשים כה קצרה עד שלא היה בה, על רקע בואו ארצה, כדי לנתק תושבות אחת וליצור תושבות אחרת תחתיה. לשון אחר: באותה תקופה בת שישה חודשים - בין החודשים מארס וספטמבר 1997 - לא נתאדתה ונעלמה תושבות בת עשרים ושלוש שנים באזרבייג'אן וברוסיה, ולא קמה ונתקיימה תחתיה תושבות בישראל. וכדברי בית המשפט בדנ"פ ברגר, 462:

... מגורים, ולו מגורים המלווים בכוונה כנה להשתקעות, אפשר לא יעשו אדם לתושב מקום שתקופת המגורים היא כה-קצרה עד שאין היא אוצרת כוח ליצור זיקה-של-ממש למקום. ומנגד, כוונה כנה לחזור למקום מושב קודם אינה הופכת אדם לתושב המקום, אם בפועל נעדר אותו אדם ממקומו שנים רבות. אמרנו על-כך בפרשת נוימן [בג"ץ 6627/98 נוימן נ' רשם האגודות השיתופיות, פ"ד נד(5) 299, 322], ונחזור:

הרגשה של קשר למקום, ולו הרגשת-עומק היא - אהבת המקום, געגועים, נוסטלגיה - אין די בכל אלה, כשהם לעצמם, כדי להביאנו למסקנה כי פלוני לא "עקר" מן המקום, שעה שאותו פלוני ומשפחתו אינם מתגוררים במושב שנים ארוכות. וגם אם "מתכוון" הוא אותו פלוני לשוב ביום מן הימים אל המושב, וכוונתו כוונה כנה היא, אין באותה כוונה כדי להכריע.

... כך הם אף מגורים לתקופה קצרה, שאין בהם כדי ליצור זיקת תושב ולהפוך אדם להיותו תושב. תושב כהוראתו בסעיף 1א לחוק משול הוא למי שהטיל עוגן לתמיד - או לזמן רב ובלתי-מסויים - ובדרך הטבע לא נדע על טיבם של מגורים אלא לאחר עבור זמן. בעבור אדם מארץ לארץ, תיחלשנה עם חלוף הזמן זיקותיו למקום מושבו הקודם וכה-בעת תתחזקנה זיקותיו למקום מושבו החדש. בתחום מצומצם זה ייאמר, כי מקום מושבו הקודם יעמוד לו עד אם ירכוש מקום מושב חדש. חזקת ההמשכיות (presumption of continuity) מהווה בהקשר זה מכשיר רב-ערך לבחינת נתונים האמורים להכריע בדבר מקום מושבו של אדם.

אכן, בנסיבות העניין נדרשה תקופת-זמן מהותית עד שיכולים היינו להשתכנע כי המערער הפך והיה תושב ישראל. תקופה מעין זו אין המערער יכול לזקוף לזכותו. ראו עוד והשוו: ע"פ 3025/00 הרוש נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(5) 111, 124-125.

41. בהניחנו כי המערער עלה על דרך יצירתן של זיקות תושבות לישראל, וכי החל למעשה בתהליך השתלבות בחייה של המדינה, באה חזרתו לרוסיה וקטעה באיבו תהליך זה. הזיקות שהחל המערער ליצור לארץ לא נותרו על כנן; הללו נתרופפו והלכו ותחתיהן שבו וצמחו זיקותיו הישנות-חדשות לרוסיה. בית המשפט המחוזי האמין, אמנם, למערער כי חזרתו לרוסיה נועדה אך כדי לשאת את חברתו לאשה, וכי היה בכוונתו לגור עימה כשנה ולשוב ארצה. אלא שהשנה הפכה שנה וחצי. בתקופה זו נישא המערער לחברתו, מצא עבודה ברוסיה, ואף רכש רכב. משפחתו של המערער

חייתה אף היא ברוסיה אותה עת. בישראל, לעומת זאת, מלבד אותם 800 שקלים שהותיר בחשבוננו בבנק, לא השאיר אחריו המערער מאומה: לא עבודה או דירה שהתכוון לחזור אליהם, לא משפחה קרובה ולא מעגל חברתי. נציין עוד זאת, כי בכל אותה התקופה נותר המערער אזרח רוסיה, וגם כיום מחזיק הוא בדרכון רוסי. בסופו של יום חזר המערער לישראל - בגפו - יומיים לאחר שמסר במשטרה, כמסתבר, טביעת אצבעות. חזרתו של המערער ארצה - למיצער במועד שחזר - נבעה, כך ניתן להניח, מאימת הדין ומשלמד לדעת כי כלתה אליו הרעה מן הרשיות ברוסיה. על כל אלה ייזכר, כי שעה שביצע (לכאורה) את העבירות שבגינן מתבקשת הסגרתו - בחודשים ספטמבר ואוקטובר 1998 - הספיק המערער להימצא על אדמת רוסיה כשנה תמימה, קרא, פרק זמן כפול מזה ששהה בישראל, ולאחר שביצע (לכאורה) את העבירות המשיך ושהה ברוסיה חצי שנה נוספת.

42. לגירסת המערער, בחינת מעשיו לאור כוונותיו מובילה למסקנה כי בעת ביצוע העבירות היה תושב ישראל. כיצד כך? לטענתו, חזרתו לרוסיה לא הייתה אלא כדי לשאת את חברתו לאשה, להתגורר עימה כשנה ולהביאה ארצה, ועל-כן לא היה בעזיבתו את ישראל כדי לנתק את הזיקה בינו לבין הארץ. חזרתו לרוסיה, כך הוסיף וטען, נועדה כדי לאפשר לו להקים את ביתו בישראל, ומשכך, מקיימת היא את המבחן האובייקטיבי הנדרש - לצידו של זה הסובייקטיבי - להיותו "תושב ישראל".

טענה זו אין בידינו לקבל. כאמור לעיל, שניים הם המיבחנים החוכרים יחדיו ויוצרים מעמד של תושב: מיבחן סובייקטיבי ומיבחן אובייקטיבי - כוונה להשתקעות ומעשה השתקעות הנילוה לכוונה. והנה, ככל שנהפוך בחזרתו של המערער לרוסיה - וגם לו הסכמנו לראות בה ירידה צורך עלייה - לא נוכל לראות בה המשך מעשה השתקעות בישראל.

43. נוכח כל אלה, אין לנו אלא להסכים עם בית המשפט המחוזי כי במועד ביצוע העבירות לא נותרו דולקות זיקות שהחלו עושות את המערער "תושב ישראל" כהגדרתו בסעיף 1א(א) רישה לחוק ההסגרה, דהיינו, לא נתקיימו בו במערער שני המיבחנים העושים אדם ל"תושב ישראל". בוודאי לא ניתן היה להעלות על המערער כי זיקות התושב שלו לישראל - בעת עשיית העבירות - היו "כה-עמוקות, כה-ממשיות, כה-רחבות-פרישה, כה-אמיתיות, כה-טבעיות" (דנ"פ ברגר, 461), עד שנוכל לומר כי בעת ביצוע העבירות הייתה ישראל מרכז חייו וכי רוב זיקותיו לסביבותיו היו לחיים בישראל.

44. מסקנתנו היא אפוא זו, כי בעת ביצוע העבירות שלעניין לא היה המערער "תושב ישראל" כהוראת הדיבור בסעיף 1א(א) רישה לחוק ההסגרה, ומשכך, אין מקום להתנות את הסגרתו בהתחייבותה של רוסיה להחזירו לישראל לריצוי עונש מאסר כי ייגזר עליו. טיעוני התושבות דינם אפוא דחייה.

45. דבר אחרון: המערער טען לפנינו כי ריצוי עונש מאסר ברוסיה - הרחק מאשתו, מביתו ומיתר בני-משפחתו אשר עלו ארצה - יגרום לו סבל רב ובלתי מוצדק. טענה זו, אין דינה להיבחן במסגרת סייג ה"תושבות" שבסעיף 1א לחוק ההסגרה או במסגרת סייג "תקנת הציבור" שבסעיף 2ב(א)(8) שלחוק. דינה להיבחן במסגרת שיקול דעתו של שר המשפטים כסמכותו בסעיף 18 לחוק ההסגרה. ראו: ע"פ 5275/01 ז'ורבלוב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 324, 330-331. למותר לומר כי אין אנו מביעים דעה - לא לכאן ולא לכאן - באשר לשיקוליו של שר המשפטים כהוראת סעיף 18 שלחוק. שאלה זו לא עלתה לפנינו וממילא לא נביע בה כל דעה.

46. סוף דבר: אציע לחבריי כי נדחה את הערעור.

ש ו פ ט

השופט א' גרוניס:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת מ' נאור:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט לדחות את הערעור כאמור בפסק-דינו של השופט מ' חשין.

היום, ד' באלול תשס"ג (1.9.2003).

שופט

שופט

שופט